

ریزازدیادی و انطباق گیاهچه‌های ریزازدیادی شده گلابی نطنزی (*Pyrus communis* cv.)
 (Natanzi) با محیط برون شیشه‌ای به کمک قارچ میکوریزا

عظیمه حاجی صادقیان نجف‌آبادی^۱، ایمان روح‌الهی^{۲*}، زهرا آقچه کهریزی^۲، سید عبدالله هاشمی بابا
 حیدری^۴، آیت‌الله رضایی نودهی^۵

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه شاهد
^{۲*} و ^۵ استادیار گروه علوم باغبانی، دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه شاهد
^۳ مدیر عامل شرکت دانش بنیان آتیژن
^۴ استادیار گروه گیاهپزشکی، دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه شاهد
 *نویسنده مسئول: i.rohollahi@shahed.ac.ir

چکیده

گلابی نطنزی از ارقام مهم تجاری و بومی ایران، از گروه گلابی‌های اروپایی است. ریزازدیادی امکان تولید گیاهچه‌های یکسان و مشابه گیاه مادری را فراهم خواهد نمود. در پژوهش حاضر با هدف تکثیر و ریشه‌دار کردن گیاهچه‌های گلابی نطنزی در محیط کشت موراشینگ و اسکوک (۱۹۶۲) (MS) برهم‌کنش سطوح مختلف هورمون‌های بنزیل آدنین (BA) و ایندول ۳- بوتیریک اسید (IBA) بر شاخه‌زایی و در مرحله ریشه‌زایی سطوح مختلف هورمونی IBA مورد بررسی قرار گرفت. همچنین با هدف بهبود انطباق گیاهچه‌ها با محیط خارج از شیشه تأثیر بستر کشت و قارچ میکوریزا طی آزمونی به‌صورت فاکتوریل بر پایه کاملاً تصادفی انجام شد. بیشترین شاخه‌زایی در برهم‌کنش بین غلظت سه میلی‌گرم در لیتر هورمون BA و نیم میلی‌گرم در لیتر IBA و بیشترین درصد ریشه‌زایی در تیمار دو هفته تاریکی حاوی یک و نیم میلی‌گرم در لیتر هورمون IBA ثبت شد. در مرحله سازگاری، صد درصد گیاهچه‌های ریشه‌دار شده با محیط منطبق شدند. کلونیزاسیون در همه تیمارها مشاهده و غلظت فسفر و خصوصیات مرفولوژیکی ریشه در بستر پیت ماس در حضور قارچ میکوریزا بیشتر اندازه‌گیری شد. در نهایت برای ریزازدیادی گلابی نطنزی استفاده از هورمون BA و IBA و برای ریشه‌زایی تیمار تاریکی هورمون IBA توصیه می‌شوند. استفاده از قارچ میکوریزا در بستر پیت ماس با بهبود ویژگی‌های ریشه جهت افزایش سازگاری و انطباق با محیط مناسب می‌باشد.

کلمات کلیدی: کشت بافت، سازگاری، قارچ همزیست ریشه